

Bardzo ważnym wydarzeniem dla władz gminy jest pamięć o bohaterach września 1939 roku, którzy zapłacili najwyższą cenę, oddali własne życie w obronie wolnej ojczyzny. Co roku, od początku lat osiemdziesiątych, w drugą niedzielę września na cmentarzu komunalnym w Maleniskach, odbywają się rocznicowe obchody bitwy powietrznej nad Pawłosiowem w 1939 roku, w wyniku to której śmierć poniosło dwóch polskich lotników. Inicjatorem, pomysłodawcą i wieloletnim współorganizatorem tego wydarzenia był mieszkaniec Malenisk, śp. mjr rezerwy Zdzisław Niemczycki. Obchody rocznicowe zawsze poprzedza msza św. odprawiana w kościele w Pawłosiowie w intencji żołnierzy września. Drugą część obchodów stanowi doniosły apel przy grobie lotników na cmentarzu w Maleniskach. Uroczystość ta z udziałem wojska i orkiestry dętej ma szczególny patriotyczny wymiar, gromadzi bardzo wiele osób i jest doskonałą lekcją historii zwłaszcza dla młodego pokolenia.

Inicjatorem i pomysłodawcą tego wydarzenia przed trzydziestu laty, był mieszkaniec Malenisk, śp. mjr rezerwy Zdzisław Niemczycki.

Historia bitwy powietrznej nad Pawłosiowem

11 września 1939 roku to data, która w szczególny sposób utkwiała w pamięci mieszkańców Pawłosiowa i okolic. Tego dnia na oczach mieszkańców wsi rozegrała się walka powietrzna pomiędzy niemieckimi „Messerschmittami” a załogą polskiego bombowca typu „Łoś”. Był poniedziałek około godziny 17-tej, gdy samotny polski samolot nadleciał nad Pawłosiów a za nim pojawiły się niemieckie myśliwce. Walka trwała kilkanaście minut. Samoloty kołowały nad wsią ostrzeliwując się wzajemnie. W pewnej chwili polski bombowiec zaczął płonąć. Wskoczyło z niego dwóch lotników - pilot podporucznik Stanisław Przywara i strzelec pokładowy radiotelegrafista kapral Józef Zieliński. Samolotu nie opuściło jednak dwóch nie dających znaku życia lotników – dowódca obsługi podporucznik Edmund Mrozowski i strzelec pokładowy radiotelegrafista - kapral Edmund Kobyliński. Palący się bombowiec runął na puste pole, gdzie w zetknięciu z ziemią eksplodował. Ciała poległych lotników zostały złożone w mogile na miejscu zdarzenia. Wiosną 1940 r., mimo narastającego terroru niemieckiego okupanta, mieszkańcy Pawłosiowa zorganizowali ekshumację zwłok z polnej mogiły. W uroczystym orszaku, który przekształcił się w manifestację patriotyczną, przeniesiono trumny ze szczątkami lotników na cmentarz w Maleniskach i złożono we wspólnej mogile.

Dwaj lotnicy, którzy wyskoczyli na spadochronach ukryli się w zagrodach gospodarskich. Kapral Zieliński, ciężko ranny, został zabrany przez rodzinę Stanisława Wojtunia, a podporucznika Stanisława Przywarę ukrył Kazimierz Szarek. W tym samym dniu do wsi przybyli niemieccy żołnierze by odszukać i zabrać uratowanych lotników. Przeszukiwali wszystkie zagrody i grozili śmiercią za ukrywanie lotników. Jednak mieszkańcy wsi nikogo nie wydali.

Józef Zieliński w przebraniu kolejarza trafił do jarosławskiego szpitala i po podleczeniu ran udał się w swoje rodzinne strony do Bydgoszczy. Tam przeżył okupację jako robotnik w zakładach lotniczych, należąc do podziemnej organizacji Armia Krajowa. Odszukany został w 1984 roku i kilka razy uczestniczył w uroczystościach w Pawłosiewie.

Podporucznik Stanisław Przywara przebrany w cywilne ubranie odszedł w stronę Siedlec. W czasie okupacji działał czynnie w ruchu oporu. Był szefem siedleckiej komendy lotniczej, pod pseudonimem „Kędzierzawy” w stopniu kapitana. Tam opracowywane były plany ewentualnego lądowania samolotów alianckich w przypadku inwazji poprzez Bałkany. Aresztowany przez Gestapo został odbity przez oddział Armii Krajowej z transportu do obozu koncentracyjnego. Zmarł w 1969 roku w Siedlcach.

Załoga „Łosia” – 1939 r.

Wiele osób pamięta również dzień, w którym odbyła się uroczysta uroczystość w Pałacu w Pawłowie w 2011 r.

Inicjator uroczystości, sp. mjr Zdzisław Niemczycki

Uroczystość w kościele

Uroczystość w kościele

Uroczystość w kościele

Uroczystość w kościele

Grób lotników września 1939 r.

Rozpoczęcie uroczystości przy grobie lotników

Uroczysty apel - 2011 r.

Odegranie Hymnu Polski

Wójt Gminy Pawłosiów wspomina wydarzenia z 1939 r.

Poczty sztabdarowe Ochotniczych Straży Pożarnych

Poczty sztandarowe szkół z Gminy Pawłosiów

Odczytanie Apelu Poległych

Symboliczny przelot samolotu – obchody 80 rocznicy wydarzeń wrześniowych

Salwa honorowa

Złożenie kwiatów na grobie lotników

Składanie kwiatów na grobie lotników

Składanie kwiatów na grobie lotników

Orkiestra dęta odgrywa „Marsza Lotników”

Defilada na zakończenie uroczystości

Edmund Kobylński z dziećmi, goście z Łodzi rodzina śp. Edmunda Kobylńskiego lotnika

Święto lotników 2022 r.

Święto lotników 2022 r.

Święto lotników 2023 r.

Święto lotników 2023 r.